

La llavor de la corrupció **Salvador Cardús i Ros**

Publicat a l'Avui el 27 de setembre de 2009

Amb tota la raó del món, el lector pot considerar que sobre el cas Millet, si bé encara no en sabem gairebé res, ja s'ha dit pràcticament tot. Aquesta precipitació a fer-ne l'anàlisi final, fins i tot abans que el jutge hagi imputat cap delictes als sospitosos, suggereix que tot allò que s'ha escrit diu més de com la societat catalana es veu a sí mateixa que no pas de com cal entendre uns fets l'abast dels quals encara desconeixem. I tant és que Millet ja hagi "confessat". Perquè també en això ens hem precipitat: la murrieria d'aquest home l'ha portat no tant a desvelar tots els fets sinó a, assenyalant-ne pocs, ocultar-ne la part fonamental per advertir que si ho explicava tot, no quedaria viu ni l'apuntador.

L'afer arriba en un mal moment pels catalans i es converteix en la dramàtica culminació d'uns temps de baixa autoestima nacional que, fins ara i per damunt de tot, se centrava en la classe política i l'administració pública. Però les desgràcies mai vénen soles, i ara resulta que qui queda esquixada és l'altra part, la societat civil i la iniciativa privada. I per més inri, la que s'ocupava de les necessitats de l'esperit. Fa tot just dos mesos, quan encara no havia esclatat l'afer, escrivia en aquestes pàgines que de la "societat civil oficial" no me'n fiava gens. A vegades, encertarla, empenya més que equivocar-se.

Voldria evitar caure en la temptació d'un judici precipitat. Però no resisteixo estar-me d'afegir un parell d'idees més a aquesta autoanàlisi a la qual ens ha abocat l'afer del Palau de la Música Catalana. I en primer lloc, suggeriria que féssim un esforç per obrir una mica més el zoom de la nostra perspectiva i no haver d'acabar pensant que som els més desgraciats de tots. Em refereixo al fet que, per a bé i per a mal, el cas Millet ens fa normals. Tristament normals, és clar. Darrerament, els lectors de Stieg Larsson han descobert amb una certa sorpresa que la corrupció també havia penetrat a les ascètiques societats nòrdiques, d'aparença tan rigorosa. Ho hem vist a través de Larsson -els qui no n'hem fet escarafalls-, però ja ens ho havia anticipat Jan Guillou a "El mercat dels lladres" fa cinc anys, amb una mirada periodística afinada, descrivint amb cruesa l'escàndol financer del grup Skandia. No: el nord net i noble, culte, ric, lliure, desvetllat i feliç, tampoc no existeix.

I qui diu el nord, diu la societat britànica, una de les democràcies més antigues i admirades, que acaba de viure l'escàndol letal de les despeses il·legítimes dels seus parlamentaris. O la societat nord-americana, en la qual un home de negocis que s'havia considerat modèlic i respectable, Bernard Maddof, ha estat capaç d'enganyar els inversos més audaços de tot el món en l'estafa més gran i extensa de la història, burlant tota mena de controls. No és que pretengui relativitzar el cas Millet ni buscar consol en el mal de molts. Simplement vull dir que totes les debilitats que ha posat al descobert el funcionament fraudulent del Palau

són les pròpies d'uns temps que han abandonat les velles virtuts que van inspirar el capitalisme -Max Weber ja ho havia denunciat fa un segle-, i que asseguraven una certa autoregulació del sistema econòmic. Ho explica perfectament l'oportuníssim darrer llibre de Francesc Cabana, "La cultura de la cobdícia" -un terme popularitzat per Barack Obama-, escrit abans de l'esclat d'aquest afer però que sembla fet a mida per descriure, com diu l'autor, la perillosa combinació d'estupidesa i supèrbia.

La segona idea que voldria aportar a l'autoanàlisi deriva d'aquella tremenda imatge publicada a l'AVUI de diumenge passat, amb la platea del Palau a punt per a celebrar-hi el banquet del casori d'una filla de Fèlix Millet. La fotografia posava en evidència dos fets rotunds. Primer, el de la utilització per a ús privat, de manera ostentosa i descarada, d'un patrimoni que administrava amb diners de tercers. Ja no dic res de la megalomania exhibida en el cost de convertir absurdament la platea del Palau en sala de restaurant, havent de cobrir totes les butaques per a l'ocasió. Però, i en segon lloc, aquesta apropiació il·legítima bé va ser vista per tots els convidats que hi van assistir. I la pregunta és: a ningú no se li va indigestar l'àpat del banquet? La sensibilitat ètica dels assistents, còmplices necessaris per tal que el senyor Millet pogués exhibir els resultats de la seva supèrbia, no va fer rebutjar cap invitació a l'àpat?

Certament, el presumpte delinqüent és qui ha defraudat l'entitat. I la complicitat moral d'uns grups socials amb una escassa autoexigència ètica no el disculpa de res. Però hi ha delictes que no es podrien cometre sense aquesta laxitud moral que descrivia amb tanta precisió la foto del Palau ocupat pel casori privat de la filla de l'administrador que se n'havia fet amo. I la distància que va de la laxitud moral a la irresponsabilitat i al delicte, és molt curta. Estem parlant d'un cas de proporcions desmesurades, sí. Però aquest cas s'aguanta sobre els pilars de moltíssims de casos de dimensions mitjanes. I aquests, sobre la base d'una multitud de petits abusos quotidians que, finalment, expliquen perquè tothom mira cap a una altra banda.

La periodista italiana Barbara Spinelli, en un article publicat a La Stampa el 20 de gener de 2002 i titulat "L'enfonsament del sentit moral. La banalitat de la corrupció", escrivia que aquesta "és mental abans d'esdevenir financera, s'insinua en els costums fins i tot abans d'atacar valors consagrats i arribar a crim. (...) En cadascun de nosaltres hi ha un conjunt de normes que pateixen descomposició i necrosi. És el mal que, davant de la falta de sentit moral, ens fa dir: tant és, fem com si no passés res". I acabava: "...la corrupció ha acabat essent el nostre sòsia: un sòsia íntim, inofensiu a primera vista, i infinitament banal". Spinelli descriu el punt on ens trobem.

No sé si cal que digui que aquestes reflexions no pretenen dir que som còmplices penals dels presumptes defraudadors, ni volen disminuir la responsabilitat dels culpables. Tampoc no pressuposo que tothom participi d'aquesta descomposició moral, sobretot perquè qui la resisteix heroicament, mereix la més gran admiració. El que vull dir és que l'extirpació de la corrupció exigeix una més gran responsabilitat i coratge per part de tots nosaltres, cadascú en el seu àmbit personal i, molt especialment, en l'espai professional i públic. Sigui com sigui, les

nostres grans ambicions nacionals no seran possibles si no comptem amb una societat moralment exigent. El cas Palau ens hauria de servir de lliçó.